

3. מיומנויות לניהול דיאלוג:

(א) התבוננות באחר:

התבוננות היא לכאורה פעולה פשוטה ויומיומית, אולם בדרך כלל איננו מבצעים אותה כמות שהיא; אנו נוטים להחליף התבוננות בשיפוטיות, בהערכה או בפרשנות. המטרה היא להפריד את שלב ההתבוננות (תיאור של עובדות) משלב ההערכה (שיפוט עובדות אלו).

שאלות מקדמות התבוננות בתלמידים:

- את מי מהתלמידים אינך מכירה? מה את כן מכירה בהם?
- מה היית רוצה לדעת על התלמיד והוא חידה עבורך?
- אלו התנהגויות את מכירה בתלמיד? הבחיני בין התנהגויות קבועות להתנהגויות משתנות. אל מול התנהגות משתנה - מתי התנהגות זו מופיעה? לאחר אילו אירועים?
- תגובות התלמיד להצלחה וכישלון.
- תגובות התלמיד לאתגרים.
- מהן התנהגויות התלמיד בחברת בני גילו?
- מהן הפעילויות האהובות על התלמיד?

(ב) הקשבה ואמפתיה:

אמפתיה פירושה להכיר באופן ספציפי ומדויק את נקודת ראותו הסובייקטיבית והמורכבת של הזולת, ולבטא זאת באופן שהזולת ירגיש שהובן. כאשר אנו יוצרים קשר אמפתי ונותנים תוקף לרגשותיו של התלמיד, נופתע לגלות שבניגוד להנחה המוקדמת שלנו כי ההבנה תוביל להתבצרות התלמיד בעמדתו, דווקא הבנת נקודת ראותו של הילד גורמת לו לשנות אותה.

(ג) התמקדות בכוחות החיוביים:

השיח השכיח בבית הספר נסוב על מה לא עובד, כלומר בזיהוי הבעיה ובתיקון הכישלון. אך לעומתו שיח המבוסס על חיפוש הכוח ועל חיזוק חיובי יוצר נרטיב חדש, יוצר אנרגיות חיוניות והתייחסויות חדשות אל המציאות. ההזמנה לשיח מעין זה מזמין את המורה לחשוף בתוך הסיפור של התלמיד את הנקודות החיוביות, את הכוחות שיכולים לשנות את הסיפור שלו.